

Šobrīd debesīs ir novērojams lielākais asteroīds Vesta

Informāciju preseī sagatavoja Latvijas Astronomijas biedrība (LAB) un projekts Meteoriti.LV.

Šī gada 19. jūnijā lielākais asteroīds Vesta nonāks opozīcijā, pietuvojoties Zemei līdz 170,6 miljoniem kilometru, maksimumā sasniedzot aptuveni piektā zvaigžņlieluma spožumu (salīdzinājumam: Zeme atrodas vidēji 150 miljonu kilometru attālumā no Saules). Jau tagad tumšās nakts debesīs to iespējams saskatīt pat ar neapbruņotu aci. Nākamā reize, kad Vesta pietuosies tik tuvu Zemei, būs pēc 2040. gada. Iepriekšējo reizi opozīcijā tā nonāca 2007. gadā, kad tā atradās 171,2 miljonu kilometru attālumā no Zemes. Iespēja mēģināt ieraudzīt Vestu ar neapbruņotu aci būs šogad no 5. jūnija līdz 16. jūlijam, bet maksimālo spožumu tā sasniegs tieši opozīcijas laikā 19. jūnijā.

Asteroīds Vesta ir otrs lielākais objekts asteroīdu joslā starp Marsu un Jupiteru, nākamais pēc nepilnus 1000 km lielās pundurplanētas Cereras. Vesta nosaukta par godu romiešu jaunavas dievītei. Tās vidējais izmērs ir apmēram 525 km. Interesanti, ka tās virsmas gaismas atstarošanas koeficients ir 43%, kas ir daudz lielāks nekā, piemēram, Mēnesim (12%). Ja Vestas virsma būtu tāda kā Mēness, to no Zemes ar neapbruņotu aci vispār nekad nebūtu iespējams novērot.

Šogad jūnijā Vestu būs iespējams sameklēt debesīs kā vāju 5,3 zvaigžņlieluma spīdekli. Ap pusnakti tā atradīsies debess dienvidaustrumos-dienvidos apmēram 11 grādus virs horizonta. To atrast varētu palīdzēt spožais Saturns, kas atradīsies apmēram 7,5 grādus pa kreisi uz dienvidaustrumiem no Vestas. Ņemot vērā, ka jūnijā debesis Latvijā vasaras saulgriežu periodā ir gaišas, Vestas labākai novērošanai ieteicams izmantot nelielu tālskati vai teleskopu.

Tiek uzskatīts, ka pirms nepilniem miljards gadiem Vesta piedzīvoja vairākas lielas kosmiskas sadursmes ar citiem asteroīdiem, pazaudējot apmēram 1% no savas masas. Par to liecina uz tās atklātie svaigie meteorītu krāteri, kuru diametrs ir salīdzināms pat ar pašas Vestas izmēriem. Šajās kosmiskajās sadursmēs tās ieži tika izsviesti kosmosā dažādos virzienos. Neliela daļa no šiem akmeņiem nonāca arī Zemes tuvumā un meteorītu veidā nokrita uz Zemes. NASA *Down* kosmiskais aparāts, kas no 2011. gada 17. jūlija līdz 2012. gada 5. septembrim apstiprināja šo hipotēzi. Tagad vairāki meteorīti, kuru izcelsme ir Vestas grupas asteroīdi, ir apskatāmi arī Latvijā Mazajā meteorītu muzejā. Izmantojiet iespēju tos aplūkot klātienē!

Šī gada 30. jūnijā Mazajā meteorītu muzejā, Nīcgales ielā 3a, Rīgā tiks organizēti ANO Asteroīdu dienas pasākumi. Dienas laikā notiks diskusijas arī par asteroīda Vesta izcelsmes meteorītiem.

Papildu informācija par Mazo meteorītu muzeju ir atrodama interneta vietnē www.meteoriti.lv/Muzejs. Ierašanās muzejā tikai ar iepriekšēju rezervāciju.

Latvijas Astronomijas biedrība apvieno astronomijas profesionāļus un interesentus, lai popularizētu astronomiju. LAB biedri piedalās žurnāla „Zvaigžņotā Debess” veidošanā, vada debess novērojumus Latvijas Universitātes Astronomiskajā tornī un organizē regulāras informatīvas sanāksmes. Plašāka informācija LAB mājaslapā www.lab.lv.

Projekta Meteoriti.LV un Mazā meteorītu muzeja mērķis ir veicināt meteorītikas un ar to saistīto zinātņu attīstību un popularizēšanu Latvijā. Meteoriti.LV projekts šobrīd ir vienīgais Latvijas pārstāvis Starptautiskajā Meteorītikas biedrībā. Plašāka informācija mājaslapā www.meteoriti.lv.

Asteroīdu diena ir globāla kustība, kuras mērķis ir izzināt asteroīdus un mazinātu to bīstamo ietekmi uz Zemi. Plašāka informācija angļu valodā mājaslapā www.asteroidday.org.

Papildu materiāli preses relīzei: www.meteoriti.lv/preses-relizes

Kārlis Bērziņš,
LAB valdes priekšsēdētāja vietnieks
tel: +37125453600, kberzins@meteoriti.lv